

pa, da bi za dober denar spravil svoj pridelek med ljudi.

V ponedeljek, dne 19. decembra je imela osrednja zaveza gostinjstva v Pragi svoj zbor ter se je v njem ta stvar razpravljala. Kar so sklenili, tega še sicer ne vemo ali želimo, da bi se taka uzorna klet ondi naredila. Če tudi nam ne bode naravnost koristila, toliko pa upamo, da bodo naši možje tudi se vzdramili ter nekaj v tem storili, da bomo svoje vino ležje spravili v denar.

Poročilo o delovanju cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajar.

(Dalje.)

Da bi sadjarstvo tem uspešnejše napredovalo, da bi se zasajala in razširjala le najboljša, našim razmeram najpripravnejša sadna plemena, je odbor po nasvetu ravnateljevem sklenil, obrniti se na visoki c. kr. deželni šolski svet štajarski s prošnjo, da naj bi on postavnim potom naročil, da se v šolskih drevesnicah večinoma drevesec požlahtnjuje le z določenimi, predpisanimi plemeni; ta predlog se strokovnjaki z veseljem pozdravljali.

Društvo si je v svesti, da bi so na ta način marsikatero ovire sadjarskemu napredku odstranile ter slabe zastarele navade in predsodki opustili. Zadostno je znano, da se tu pa tam vzgojujejo sadna plemena, ki se ne morejo ponašati z rodovitnostjo, pa tudi drugače nimajo prave cene ne za kupčijo ne za domačo uporabo. To je pa pripisovati nekaj nevednosti, nekaj pa že od starih časov ukoreninjenim navadam. Društvo pa si prizadeva vzgojevati in razširjati le najboljša plemena, ki v vsakem obziru dosežejo najvišjo ceno. Da je pri odbiranju sadnih plemen treba previdnosti, lahko se na tem razvidi, da tu ne gre, kakor pri zelnjavi. žitu ali sirovini, ki raste le nekaj mesecev ter se v kratkem prepričamo o dobroti ali slaboti te ali one sorte. Drevo pa, ki rodi 30—80 let, je prava naložena glavnica ali kapital, katera večje ali manjše obresti donaja, kakor je pleme, boljše in slabše. Če sadno drevo ne daje družega dobička, kakor le toliko, kar je les vreden, kar se tudi nahaja, če se je nanj cepilo slabo pleme; sadjerec ima namesto veselja in dobička le nevoljo in prevaro; drevo mu je treba znova precepiti, z drugimi boljšimi plemeni.

Da bi društvo tem uspešnejše razširjalo umno sadjarstvo — in to bi si moral vsak kmetovalec pridobiti — je uporabilo vse svoje moči ter skušalo v ta namen pridobiti si vse pristopne kroge.

Spisano in govorjeno besedo je društvo skušalo posebno kmetско prebivalstvo za sadjerejo pridobiti; zato so časopisi, omenjenemu stanu

pristopni, pogosto donášali članke o namerah društva ter spodbujali ljudstvo za ono mnogo-obetajočo panogo kmetijstva, ki je bila žalibog toliko časa zanemarjena. Pogosto so pisali podučne sestavke o sadjarstvu strokovnjaki in skušeni sadjerejci; v shodih in zborih pa se je isto podučevalo z živo besedo. Za to vsestransko delovanje treba je bilo pridobiti več zmožnih moči, katere naj unemajo ljubezen do sadjereje ter posebno kmetovalcem, sadjerejcem na roko gredó. Kar je društvo v kratkem času svojega obstanka storilo, naj tu v skupnosti sledé glavne točke.

Kar kmalu se je pokazalo, da bo društveni vrt, cesaričinji Štefanijni vrt imenovan, premajhen za to razširjeno podjetje; zato je bilo treba preskrbeti drugi vrt: tudi ta obsega, kakor prvi eno oralo zemlje. Prvi je popolnoma zasajen, družega pa je do sedaj zasajeno še le $\frac{1}{4}$. Iz Štefanijnega vrta se je lanskega leta okoli 2000 požlahtnjenih drevesec razdelilo; notri jih je pa zdaj še okoli 8000. od teh pa se jih bode na spomlad zopet oddalo do 2000. V vrtu št. 2 pa zdaj stoji 3000 požlahtnjenih drevesec.

V dobi štirih let se je razdelilo 70 000 divjakov in primerno število cepičev med kmetovalce in ljudske šole, katere so se oglasile, brezplačno.

Na novo ustanovljenim drevesnicam se je dajala tudi denarna podpora. Cepiči so se razpošiljali le od onih plemen, katera so obče priznana kot najboljša, ker se društvo drži načela „non multa sed multum“, t. j. ne gojimo veliko raznih plemen, ampak malo plemen pa ta v velikem številu. Pri razdelovanju drevesec in cepičev se je tudi vsikdar naročalo, kaj in kako je s tem in onim storiti; kako drevesca požlahtnjevati, jih snažiti, presajati itd.; sploh se je skrbelo za poduk o sadjereji na vseh stopinjah.

Na predlog odbornika g. viteza Berkša se je društvo obrnilo s prošnjo na visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo, da bi se nastavljal potovalni vrtnar. Ta naj bi se po društvenem naročilu pošiljal v posamezne občine, ter tam z lopato, motiko, z nožem in žago dejansko kazal zasajanje, požlahtnjevanje, obrezovanje, pomlajanje, gnojenje, skratka vso vzgojo ovočnega drevja, sploh poučeval naj bi kazalno.

Ta želja se je tako daleč že uresničila, da se je služba potovalnega učitelja za ta namen ustanovila; upajmo, da se bode bodočemu potovalnemu učitelju naročilo tudi v društvenem smislu svoj posel zvrševati.

Razven tega se je tudi skrbelo, da se gospodje učitelji na ljudskih šolah za razširjenje umnega sadjarstva pridobé ter se jim je tudi po mogočnosti s primernimi pripomočki postrezalo.